EXILUL ROMÂNESC

ANUL II Nr. 1 — Septembrie 1955

INSEMNĂRI

Moştenirea lui Carol

La Lisabona se desfăşoară actualmente procesul de împărţeală a averii lăsate de fostul Rege Carol. Părţile care îşi dispută moştenirea sunt Elena Lupescu, Regele Mihai şi Mircea Lambrino, recunoscut ca fiu legitim al Regelui Carol de către Tribunalul din Lisabona.

Procesul s'a început cu facerea inventarului bunurilor rămase dela fostul Rege. Regele Mihai a fost reprezentat în instanţă prin Gen. Petre Lazăr. In şedinţă i s'a cerut Gen. Lazăr o serie de precizări privitor la anumite bunuri ale Regelui Carol, rămase în ţară la plecarea lui, bunuri pe care şi le-ar fi însuşit Regele Mihai. Lista acestor bunuri — o infimă parte din imensa avere strânsă de Regele Carol din jefuirea sistematică a ţării — conţine între altele un yacht în valoare de 300.000 dolari, tablouri de Greco, 720.000 de acţiuni ale Băncii de Credit Român, o hartă în relief a României care cântărea 20 kgr. de aur, un baston de mareşal tot în aur, bijuterii şi pietre preţioase. Gen. Lazăr a răspuns că niciodată n'a aflat nimic ca aceste bunuri şi valori să fi ajuns în posesiunea Regelui Mihai.

I s'a cerut apoi Generalului Lazăr să precizeze dacă Regele Mihai a primit bani dela guvernul comunist din ţară cu titlu de daune-interese pentru bunurile familiei regale rămase în România. După informaţii ce nu le putem da cu titlu definitiv, Gen. Lazăr ar fi declarat că suma primită de Regele Mihai la abdicare reprezintă daune-interese pentru bunurile personale ale Regelui şi nu pentru ale familiei regale.

Gen. Lazăr a făcut declaraţiile de mai sus cu titlu personal, încât faptul are nevoie de o clarificare şi o confirmare. Cum poate fi Gen. Lazăr mandatar al Regelui Mihai şi în acelaşi timp persoană particulară la proces, e o ciudăţenie pe care numai Dl General Lazăr ne-o poate lămuri.

Dacă faptul se adevereşte, atunci ne vom putea explica multe ciudăţenii din exil. Inverşunarea cu care Regele susţine impostura şi-ar afla originea în obligaţiile financiare ce le-a contractat Regele faţă de guvernul comunist din ţară. Un comitet naţional, de formaţia celui actual, nu poate să fie decât pe placul comuniştilor din ţară, pentrucă a acţionat întotdeauna în opoziţie cu aspiraţiile exilului şi cu comandamentele luptei de eliberare. Dar chiar dacă această interpretare ar fi exagerată, faptul nu-şi pierde din gravitatea lui. Ne-am fi aşteptat ca Regele să refuze să-şi pună iscălitura pe actul de abdicare, preferând temniţa sau moartea, dar nu ne-am fi putut închipui ca să intre în negocieri atât de prozaice cu comuniştii, într'un moment decisiv pentru soartea ţării şi a monarhiei. Transacţia financiară dacă s'a făcut pune în discuţie problema dacă abdicarea s'a făcut prin presiune şi ameninţări sau prin bună înţelegere între ambele părţi. Milioane de români au fost despuiaţi de bunurile lor şi au ajuns să ducă o viaţă de mizerie în ţară sau în străinătate. Oare Regele nu putea să urmeze aceeaşi cale a sacrificiului?

O lămurire se impune. Dorim din tot sufletul, pentru prestigiul numelui de Român, ca informaţia să fie falsă.

Politica ciocănelii

De îndată ce persoane neutre sau streine de noi intră în colaborare cu Mişcarea, cercurile adver-

sare se reped asupra lor, pentru a le convinge să revină la matca glorioasă a politicianismului român. Acțiunea se exercită cu aceiași rigoare și asupra unor persoane din mijlocul altor națiuni care își exprimă o anumită simpatie pentru lupta noastră.

Metodele au un crescendo. Se începe cu subtile explicații pentru reorientarea politică a „victimei" în cel mai perfect stil ciocoesc: ...sunt de acord cu dvs... oamenii aceștia luptă, dar, să vedeți, astăzi când, mă înțelegeți, omenirea întreagă merge spre o eră democratică... aceste vestigii fasciste, actualii conducători ai mișcării nu mai pot sta în frunte. A, mișcarea este excelentă, între legionari sunt valori excepționale, care trebue salvate pentru a fi de folos patriei.

Dacă acest pathos desinteresat al omului bine informat nu dă rezultate, se trece la maniera forte: denunțuri, amenințări, atacuri prin gazete. Si asta se continuă luni și ani de zile cu o tenacitate pe care adversarii nu o arată nici pe departe în lupta anticomunistă.

Maeștrii delațiunii se înșeală însă când cred că rupând pe ici pe colo vreun prieten de-al nostru au dat lovitura de grație mișcării. Mișcarea nu trăește fiindcă e proptită de cineva. Noi suntem bucuroși de orice colaborare leală, dar când nu o mai avem ne vedem de drumul nostru. Mișcarea este o forță în sine. Ea nu gravitează în jurul cuiva și nu-și trage lumina dela isvoare străine de ea. Mișcarea nu are alt stăpân deasupra ei decât neamul cu interesele lui eterne. Ea se întâlnește în gând și acțiune cu toți acei români cari arată aceeași dragoste neamului, fiind gata să îl servească cu orice sacrificiu.

Politica ciocănelii nu poate schimba nimic din situația dată. Pentrucă lupta actuală se dă pe sensuri de existență și nu pe indivizi singuratici. Vom fi alături de toți acei Români cari văd în ziua eliberării și momentul de a se pune bazele unei noi clase conducătoare românești și a unei noi istorii românești.

Din activitatea D-lui Caranfil

Dl Caranfil, președintele Caromanului, prin relațiile ce le are în Statele Unite, a isbutit să obțină pentru refugiații greci din România, un ajutor în valoare de 150.000 de dolari. „Vocea Libertății" din Atena a publicat o fotografie, din care ne putem face o idee de ce înseamnă acest ajutor: munți de pachete cu alimente, din care, socotește „Vocea Libertății", se vor putea hrăni toți Grecii refugiați din România vreme de șase luni. O adevărată mână cerească.

Nu suntem deloc invidioși pe cetățenii greci din România, pentru norocul ce-a dat peste ei, după cum ni se pare foarte firesc ca Dl Caranfil să se gândească în primul rând la connaționalii săi, totuși anumite întrebări nu le putem evita:

— dacă nu ne înșelăm, Dl Caranfil este președintele unei asociații de asistență pentru Românii refugiați și în această calitate solicită ajutoare din Statele Unite. Se cuvenea așa dar, ca înainte de a realiza acest dumping asistențial în favoarea refugiaților greci să facă un efort analog și pentru refugiații români. După câte știm, dela înființarea Caromanului și până astăzi, asupra niciunei comunități românești din exil nu s'a revărsat belșugul de daruri din Grecia. De pildă, Căminul românesc dela Salzburg, una din cele mai active instituții românești de asistență din Europa, n'a primit niciun chil de făină dela Caroman.

— refugiații greci au un stat care să-i ocrotească. E statul grecesc, iar ei sunt cetățeni ai acestui stat. Refugiații români nu-l au decât pe... Dl Caranfil, care are o foarte vagă idee de îndatoririle ce-i incumbă.

— refugiații greci sunt pe cale să primească despăgubiri dela Republica Populară Română. Refugiaților români nu li se oferă altă despăgubire decât decretul de amnistie.

Pentru a se lichida în mod amical nedreptatea făcută refugiaților români de către Dl Caranfil și instituția ce-o presidează, noi propunem două soluții: fie ca refugiații greci din România să abată o parte din imensa cantitate de pachete ce s'a descărcat în portul Pireu spre centrele de refugiați români din Europa fie ca aceștia să se adreseze direct statului grec, cerându-i să-i ia în subsistență. Bunele raporturi de totdeauna care au domnit între poporul român și poporul grec reclamă această compensație.

Moda cu Evreii

In exil bântuie moda cu Evreii. Orice român care se respectă și ține la viitorul său politic, economic sau cultural, se atașează unui evreu. Pe vremuri era obiceiul ca evreii să se aciuece pe lângă vreun român cu influență. Astăzi rolurile s'au inversat. Evreii au devenit mult prea tari ca să mai aibă nevoie de protecția amărâților de români, iar românii mult prea slabi ca să nu caute prietenia evreilor.

Dl Vișoianu nu-l ține doar în comitet pe Dl Zissu pentrucă îl admiră ca om sau bărbat de stat, ci pentrucă e o carte de vizită în lumea evreească din America. Nu mai vorbim de Dl Dr Sabin Manuilă, care se plimbă în cercurile evreești din America ca „în elementul său". Dl Enescu, legionar evoluat, a înțeles și el schimbarea vremii, atașându-se trup și suflet evreului Candeleanu din Madrid. Dl Gen. Gheorghe a fost atât de ahtiat după un prieten evreu, încât nu s'a mai uitat la fața comunistă a Dlui Camil Ring. Exemplele se pot înmulți.

Moda s'a întins și în literatură. Orice carte de memorii sau de literatură scrisă de vreun român în exil, trebue să reliefeze și figura vreunui evreu idealist, generos și chinuit de fasciști sau comuniști — chiar când experiența autorului sau autoarei se deosebește fundamental de imaginea ticluită în carte.

Culmea lichelismului scriitoricesc față de evrei îl deține Dl Const. Virgil Gheorghiu. In timpul campaniei din Rusia, Dl Gheorghiu a fost reporter de război și... mare antisemit. In cartea sa „Ard malurile Nistrului" s'a exprimat împotriva ovreilor pe tonul celui mai perfect huligan. La sfârșitul războiului, Dl Gheorghiu, fire sensibilă, înduioșat de propriile sale suferințe din lagăr, s'a convertit la umanitarism, publicând o carte de reală valoare: „Ora douăzeci și cinci". Ajungând scriitor de faimă mondială, nimic nu i-ar mai fi tulburat pacea, fericirea și gloria, dacă nu ar fi fost acel amănunt antisemit din viața lui. Cum să se scuture de aceste păcate ale tinereții? Până la urmă a găsit leacul. Artistul, știm cu toții, nu e legat de convenționalisme. El trebue să prindă sensibilitatea epocii, ca să se mențină viu și actual. A pus pe șantier un nou roman în care le procură evreilor satisfacția să îi înjure pe legionari. Așa a luat naștere „La seconde chance", o carte confecționată după calapodul celei dintâi și stâlcită de tendințe politice.

Acest filosemitism de conjunctură nu servește nici Evreilor și nici Românilor. Numai indivizilor care îl practică. Oportunismul este prea insolent ca să poată aduce o contribuție la resolvarea chestiunii evreești. Chestiunea raporturilor evreo-române trebue desbătută franc, deschis și cu tot curajul necesar. Nici prin cumpărări de conștiință și nici prin gudurări. De pe o poziție românească. Pentrucă numai de pe această poziție se poate vedea în ce măsură Evreii sunt dispuși să facă pace cu poporul român, respectându-i interesele și întâietatea de care trebue să se bucure în organizarea statului.

Lamentații sterile

Din mai multe părți ni s'a dat să auzim, ba am citit și în gazete serioase, lamentații — gen Vișoianu: „ce păcat că o parte din români își pierd timpul și energia atacând pe ceilalți. Câte opere folositoare nu s'ar putea face, etc."

Chestiunea nu apare întâmplător, ci are mai mult aierul unei campanii. A dat semnalul Dl Vișoianu prin „Vocea Libertății" și o serie de organe mai mari sau mai mici îi țin isonul. Nu e pentru întâia oară când pe piața exilului se lanseaza cu grandilocvență vorbe de rezonanță umanitară sau patriotică, pentru a impresiona pe naivi și a capta pe cei de buna credință. Odată exilul este bombardat cu lozinca „unirii", altădată cu acțiuni „culturale", iar acum se deplânge irosirea forțelor.

Mai întâi ținem să amintim iezuitorilor de toate categoriile că ceeace ei reclamă este o stare paradisiacă pe pământ. De când e lumea națiunile și-au cheltuit energia și în lupte intestine. Insuși Christos, venind pe lume, a adus o notă de răsmeriță, care nu convenea nici iudaismului și nici politicei romane. In definitiv, ce este istoria decât defilarea unor continue contradicții în sânul omenirii?

Fireste, ce bine ar fi dacă... creștinii s'ar afla reuniți într'o singură biserică, dacă lupii comuniști s'ar transforma în oi blânde, și dacă toți românii din exil s'ar iubi ca frații. Dacă contradicțiile persistă cu toată dorința noastră de a le vedea eliminate probabil că sunt cauze mai adânci la mijloc, probabil că sunt anumite vadlori în discuție și afirmarea sau negarea acestora stau la originea contradicțiilor. Pacea cu comustau la originea contradicțiilor. Pacea cu comunismul s'ar încheia pe nerăsuflate dacă lumea liberă s'ar lepăda de tradițiile și instituțiile ei, acceptând crezul marxist.

Opoziția ce o facem vișoianismului și imposturilor-anexe pleaca dela aceiași convingere. Sunt anumite valori în joc, pe care nu le putem a-

bandona de dragul jeluitorilor. Lumea pe care o combatem complotează contra destinului românesc. A face pace cu aceşti oameni — cum doresc exponenţii lamentaţiilor — înseamnă a renega acest destin. Chiar atunci când lepădarea de destinul românesc se face în numele unei activităţi „mai rodnicce", „mai constructive" decât aceste „certuri interminabile". Sigur, e mai comod să fii declarat cap politic şi băiat deştept de către vişoianişti decât să-i înfrunţi, demascându-i opiniei publice, dar aceasta intrare în tagma agreaţilor se plăteşte cu transformarea propriei tale vieţi într'o impostură. Sigur, e mai comod să-ţi vezi de propriile tale necazuri decât să-ţi asumi răspunderi faţă de viitorul neamului. Pentrucă aceste răspunderi reclamă luptă continuă şi înlăturarea tuturor obstacolelor care stau în calea lui. Sigur, e mai uşor să-ţi justifici izolarea şi desinteresul pentru neam cu desgustul faţă de „politică" şi tot ceeace se întâmplă în lumea exilului, decât să-ţi atragi neplăceri personale, luând atitudini împotriva Imposturei — această caricatură a politicei româneşti în exil. Noi, care nu ne orientăm după comodităţi sau succese ieftine, riscăm încăodată să ne opunem acelora care complotează să reîntroneze moravurile balcanice în România de mâine.

Autorii lamentaţiilor sterile ar trebui să ştie că adversarii noştri îşi cheltuiesc într'o proporţie cu mult mai mare, nebănuit de mare, energiile lor în sens negativ. Ei trăiesc din asta. Impostura nu are altă grijă mai mare decât cum să-şi acopere propria ei impostură, scoţând din circulaţie pe acei cari le demască falsa lor poziţie faţă de problemele neamului. De dimineaţă până seară, cârtiţele Comitetului nu fac alteeva decât să calomnieze şi să denunţe. Dacă noi sau alţii îi punem din când în când la punct în ziarele noastre, impostura îşi înmoaie glasul, ia aere angelice şi ne trezim cu un oftat bun pentru naivii exilului: „...ce păcat..."

Culmea făţărniciei o arată impostura când dă lecţii de constructivism exilului. Caşicum membrii Comitetului Naţional sau afiliaţii lor sunt acei cari susţin activităţile româneşti din exil. Ce bani şi ce energie au cheltuit pentru stimularea activităţilor din exil? In ce ţară s'a simţit prezenţa vie a Comitetului? In afară de fundaţia dela Paris, întemeiată ca să justifice consumarea faimosului fond, Comitetul nu a strălucit prin nicio iniţiativă creatoare.

Tot ce a făcut Comitetul Naţional în exil a fost exclusiv din calcul politic. Serveşte sau nu serveşte reţelei Creţianu, iată criteriul care decidea de susţinerea unei activităţi. Superba desfăşurare de forţe şi manifestări în exil cade în afară de orice impuls venit dela Comitet. Români, aruncaţi de soartă în toate ungherele lumii s'au strâns cu inima de frate, au întemeiat asociaţii, au organizat manifestaţii culturale, au cultivat limba şi tradiţiile neamului, au scos nenumărate publicaţii, au dat alarma asupra pericolului comunist, şi au făcut propagandă din cele mai eficace pentru ţara lor. Asta se chiamă energia creatoare a unui neam, asta e ţara adevărtă, în vreme ce în meandrele Comitetului a rămas prinsă aceeaşi lume care a sterilizat eforturile de reînoire ale neamului în cei douăzeci de ani de Românie Mare.

Jalnicii jeluitori ai certurilor din exil ar face mai bine să-şi arunce privirile bărbăteşti în viitor: vor ca eliberarea să se lichideze într'o nouă impostură?

Despre paradoxul coexistenţei

Diversiunea ca prolog

In săptămânile dintre conferinţa celor patru la Geneva şi vizita cancelarului Adenauer la Moscova, opinia publică occidentală a fost din nou victima unei acute febre ilusioniste de coexistenţă. In acest răstimp, când termometrul oscila între extreme — între un optimism sinuloare — m'a stăpânit, ca o adevărată obsesie, amintirea pompierilor din Dealul Spirii la Bucureşti, uitat poate de mulţi. Obsesia aceasta m'a stăpânit, nu fiindcă aş crede că numai pompierii pot stinge flacăra focului, întreţinut cu multă virtuozitate, în mod artificial şi dela distanţă, prin tot felul de căi, văzute şi nevăzute de cei care au tot interesul să disloce politic lumea occidentală, ci pentrucă modestul semn de aducere aminte la lupta din Dealul Spirii se referă la una din primele jertfe pe care am fost siliţi să le aducem la altarul fals al coexistenţei, aşa cum este înţeleasă şi interpretată de Rusia, ori de câte ori nu se află la pământ, ca la sfârşitul lunei Iunie 1711, după lupta dela Stănileşti, sau în prima decadă din Septembrie 1855, după căderea cetăţii Sevastopol.

Intr'adevăr, lupta inegală din Dealul Spirii, între un mic grup de pompieri români şi un puternic detaşament de artilerie al lui Omer Paşa, chemat de agentul moscovit Duhamel, tocmai ca să provoace în mod criminal o vărsare de sânge care să servească de pretext pentru înăbuşirea mişcării noastre revoluţionare de eliberare naţională şi socială, a fost primul gest de opunere faptică la ingerinţele şi fărădelegile imperialismului agresiv moscovit după aproape două veacuri de umilitoare neputinţă.

Dela răscoala Seimenilor, care a întunecat şi amărît ultimele zile ale lui Matei Vodă Basarab şi a dus la desfiinţarea oştirilor pământene, până la anul 1848, Moldova şi Muntenia au suferit şase ocupaţii muscăleşti pustiitoare fără să poată reacţiona. De altfel, răscoala Seimenilor a coincis în timp cu reluarea ofensivei moscovite împotriva Europei de către ţarul Alexei I Romanov, părintele adevărat al programului imperialist, atribuit fiului său Petru cel Mare, aşa cum e cunoscut din presupusul testament politic al celui din urmă. Pe acest Alexei Romanov l-au atras apele dulci dela Cornul de Aur şi cupola minunată a Sfintei Sofii din Tarigrad cu o putere tot aşa de magică ca pe aventurierii primitivi ai lui Askold şi Dir, care, înebuniţi după jaf, au coborît cu lotcile lor iuţi Niprul şi au trecut ca în sbor Marea Neagră ca să pustiească insula Prinkipo din faţa Bizanţului pe când domnea acolo Mihai III cel Beţiv. Mirajul imperial al fostei reşedinţe a lui Constantin cel Mare se spune că l-ar fi făcut pe Alexei să lăcrimeze, ori de câte ori a văzut vreun creştin din provinciile imperiului otoman; din această cauză a şi făcut Domnilor primele oferte amăgitoare de alianţă, cu promisiuni de ajutor efectiv pentru eliberarea ţărilor creştine de sub jugul necredincioşilor.

Fără oaste şi necunoscători ai marii primejdii dela Răsărit, ce se arăta din nou la orizont. Domnii din acest timp au avut alte griji decât să se gândească la rezistenţă, aşa că ţarile noastre au putut fi prinse ca muştele în plasa manevrelor moscovite. Tocmai în timpul când Kremlinul încerca să-şi precizeze obiectivele de atac la gurile Dunării, Constantin Vodă Serban al Tarii Româneşti şi Gheorghe Stefan al Moldovei, de bucurie că răscoala Seimenilor a fost înnăbuşită, au luat parte la o sinistră diversiune. La Gherghiţa, în Prahova, după un prasnic rămas de pomină, au aderat cu entuziasm la o „uniune" cu principele Gheorghe II Rákoczy, punându-se ca nişte slugi plecate în serviciul monstruoaselor planuri dinastice ale acestuia. Natural, candidatura sa hilară la tronul Poloniei s'a terminat repede şi ruşinos cu mazilirea fără apel a celor trei stâlpi ai „uniunii".

După căderea aliatului şi patronului său princiar, Gheorghe Stefan, fostul logofăt al lui Vasile Lupu pe care şarpele megalomaniei l-a muşcat după ce a deprins cu oarecare isteţime scrisurile cancelariei, îndemnându-l să se ridice împotriva Domnului său pentru a arăta sieşi şi lumii ce e în stare să facă el, a trebuit să plătească scump de tot această faptă necugetată şi de ocară, nefiind cruţat de nicio umilinţă. Mulţi ani dearândul a bătut zadarnic la porţile Kremlinului şi la alte curţi domnitoare până când moartea milostivă l-a scăpat în sfârşit de sărăcia şi ruşinea unei bătrâneţe tare amărâte.

Nici pe atunci Kremlinul n'a suferit de o mărinimie excesivă, chiar dacă nu se obişnuise încă cu jocul macabru al conducerii sovietice, care ordonă „lichidarea" fără milă a propriilor sale unelte, imediat ce simpla lor existenţă stă în calea altor combinaţii tenebroase sau chiar numai dacă nu le mai poate fi de folos.

Din păcate, învăţămintele înaintaşilor nu folosesc decât rareori urmaşilor, cum a arătat cazul Titulescu, a cărui politică sprijinită pe o ploaie de artificii retorice ne-a pregătit impasul tragic din vara anului 1940. Epigonii săi l-au întrecut însă pe maestru, ca autori ai actului criminal dela 23 August 1944, fără ca urmările groaznice ale unei asemenea isprăvi să-i reţină de a continua şi în exil o activitate aşa de rău făcătoare, atât direct cât şi prin interpuşi. Se vede că în timp ce pe unii răspunderile şi căinţa îi doboară, altora — după timpuri şi obiceiuri — le prieşte minunat o nerusinare provocatoare în faţa mormintelor proaspăt deschise a mii şi mii de victime înşelate şi trădate de ei.

După greşala fatală a lui Dimitrie Cantemir, destinul patetic a lui Nicolae Bălcescu ilustrează şi el acest tragic paradox al coexistenţei noastre cu muscalii.

Două feţe

Intr'adevăr, e un mare paradox că buna convieţuire — cam aceasta voind să însemne termenul înşelător de co-existenţă pe care l-a inventat „geniul linguistic" al „tătucului Stalin" — să nu aducă partenerilor Moscovei decât pierderi şi dezastre, după cum s'a văzut din primele trei împărţiri ale Poloniei, din soarta acordului dela Tilsit între Napoleon I şi Alexandru I, din rezultatele cooperării noastre pe câmpul de luptă dela Plevna din 1877, din scurta istorie a pactului de neagresiune din 23 August 1939 ca şi din peripeţiile alianţei sub semnul cartei atlantice din 14 August 1941 şi a conferinţelor

dela Teheran, Yalta şi Potsdam, din anii 1943-1945.

Jertfa pompierilor în lupta dela 13 Septembrie 1848 completează în mod salutar pentru noi aceste învăţăminte, scoţând în evidenţă două nuanţe concrete ale paradoxului co-existenţei.

Cu toate că docilitatea ruşinoasă, timorată de ameninţări, a imperiului otoman din acel an, a acceptat co-existenţa cerută de „onoarea" şi „siguranţa" Rusiei, transformându-se în simplu instrument de execuţie a ordinelor venite dela Petersburg, totuşi poftele muscalilor nu au fost indestulate nici măcar pentru scurta durată a unui deceniu. Nu i-a folosit Porţii la nimic faptul de a fi consimţit să ocupe în comun Principatele Române, dând astfel prilej Moscovei să organizeze acel cumplit sistem de spoliere pe care l-a practicat în trecut şi-l practică şi astăzi, oridecâteori armatele sale „liberatoare" calcă pământul ţării noastre sau al altor vecini. De fapt, ocupaţia comună din 1848 se prezintă ca o anticipare la scară redusă a pactului colectiv de siguranţă europeană propus acum de Soviete pentru a garanta „pacea şi liniştea" Continentului, până la agresiunea viitoare şi apropiată. Tarul Nicolae I crezuse în 1853 că a sosit momentul râvnit de mult pentru a „lichida" viaţa „omului bolnav", epitet pe care el l-a dat imperiului otoman. Dacă nu s'ar fi produs la timp intervenţia grabnică şi eficace a puterilor apusene din războiul Crimeii, se prea poate ca autocratul din Petersburg să-şi fi atins de pe atunci ţinta. Coexistenţa, împotriva căreia au luptat pompierii din Dealul Spirii şi-a arătat astfel, numai după cinci ani, una din laturile caracterului său paradoxal, aceea de a provoca agresiuni şi războaie, în loc de a garanta liniştea şi pacea, fiindcă slăbiciunile desvăluite nu pot decât să stârnească şi mai mult poftele nestăpânite ale despoţilor din Kremlin.

Cealaltă latură surprinzătoare a acestui paradox e sălbăticia înverşunată pe care partisanii co-existenţei, deci cei care ar trebui să fie pentru împăcare şi toleranţă, o arată faţă de proprii connaţionali, care privesc altfel lucrurile, poate într'un fel mai realist. Amintirile dureroase ale unui trecut apropiat, când o societate a fost coruptă sistematic de sus şi o generaţie întreagă măcelărită fără scrupule şi milă de campionii cei mai autorizaţi ai politicei de coexistenţă, stăruie încă ca un coşmar sângeros în amintirea tuturor oamenilor de bună credinţă. Cu toate acestea, contrar aşteptărilor celei mai elementare decenţe şi a unui rest de iubire de neam, practice scelerate continuă şi astăzi în exil. In timp ce ţara geme sub călcâiul asupritorilor, diversiunile, înscenările şi intrigile se ţin lanţ, pentru a se compromite o credinţă nesovăitoare şi orice factor efectiv de luptă pentru eliberarea naţională. Tot felul de surogate rezistenţiale şi unioniste sunt inventate, ca altădată străjeria de tragi-comică amintire, pentru inducerea în eroare a celor nepreveniţi. Lipsa de caracter este din nou decretată condiţie sine qua non în acest joc infam pentru actorii care vor să fie căftăniţi şi hrăniţi cu grăunţe sunătoare. Prin toate mijloacele se frâng astfel în oropsitul nostru exil şi ultimele resturi de demnitate omenească. Nu de mult, un superb muşchetar al condeiului, a cărui modestie proverbială e bine cunoscută, a fost pus sub comanda unui agent de cea mai joasă speţă pentru a i se demonstra că nu este decât un interpus în scaunul presidial pe care a fost aşezat ca să execute cu grandiloevenţă ordinele ce i se dau. Pentru ca umilirea să fie deplină i s'a poruncit să-şi renege în public credinţa prin denunţuri la străini şi prin îndemnuri la asasinat prost mascate. A fi silit să te pui singur pe aceeaşi treaptă cu indivizii „care nu pot face nicio deosebire între ce este sfânt şi josnic, totul fiind josnic potrivit firii lor", după cum se pare a fi spus odată Sfântul Grigore din Nazianţ, este totuşi o pedeapsă prea crudă pentru muşchetarul nostru, a cărui vină este că dezice uneori „în concret" conceptul teoretic după care „teologia este un sanctuar, unde Dumnezeu se întâlneşte cu omul". Dar vorba bătrânească a cronicarului: „când este mila lui Dumnezeu, slujeşte şi mintea omului şi banii folosesc, iar când este mânia lui Dumnezeu, atunce nici mintea nu slujeşte, nici prietenii, nici banii".

Asupra acestor ultime cuvinte ar fi bine să mediteze puţin orice refugiat, căci toţi răspundem faţă de Naţiunea încătuşată pentru orice înjurie dinafară, prin care i se insultă sfânta suferinţă din vina noastră. Să nu se uite cu această ocazie că, după încetarea exilului, numai acei dintre refugiaţii din 1848 au fost admişi să ia parte la marea operă de clădire a României moderne, care au rămas întregi în refugiu, care nu au făcut transacţii pe sub ascuns cu forţele potrivnice şi nici nu au susţinut molău sau numai de formă o credinţă în dreptate şi în învierea apropiată a Neamului. Ceilalţi, ori cât de mare le-or fi fost meritele în trecut, nu au mai putut lua parte efectivă la acţiunea epocală de reclădire politică a Statului. Cazul lui Eliade este concludent în această privinţă şi trebuie neapărat amintit în legătură cu urmările luptei dela 13 Septembrie 1848.

C. Sassu

REVISTA PRESEI

O NOUA PUBLICATIE

La Roma a apărut o nouă foaie, ACTIUNEA CATOLICA ROMANA, destinată să propage ideea Unirii cu Roma între Românii din exil. Fondatorul gazetei este cunoscutul industriaş român, Dl Dr Constantin Drăgan, care s'a remarcat prin sprijinul însufleţit ce l-a dat manifestărilor culturale din exil.

Munificenţa Dlui Dr Drăgan, atât de rodnică şi binevenită în alte ocazii, de astădată a abordat un domeniu care reclamă o deosebită circumspecţiune. Ceeace a onorat Misiunea Catolică Română, în frunte cu Msgr Kirk, este că nici şeful ei şi nici unul dintre preoţii acestei Misiuni n'au condiţionat ajutorul lor material sau asistenţa lor religioasă de trecerea la catolicism a ortodoxilor. Cu o discreţie şi un bun simţ caracteristice educaţiei primită în şcolile Romei, preoţii uniţi şi-au făcut datoria faţă de ortodoxi ca şi cum ar fi fost vorba de proprii lor credincioşi. La rândul lor şi ortodocşii, lipsiţi de duhovnici români, au preferat să asculte slujba religioasă săvârşită de un preot unit, decât să audă aceeaşi slujbă într'o limbă pe care nu o înţelegeau. In exil, deosebirile confesionale s'au atenuat şi din cauza primejdiei care ameninţă întreaga creştinătate.

In ţară, Biserica Catolică, în general, şi cea Unită în special, se bucură de o mare veneraţie în sufletul poporului. Acest prestigiu n'a fost achiziţionat prin propagandă şi nici n'a rezultat din discuţii contradictorii, ci pe o cale mult mai eficace în ogorul credinţei: prigonită, Biserica Unită a dat exemplul martiriului într'un chip impresionant. Preoţii uniţi au avut o atitudine înălţătoare în închisori. Mulţi dintre ei au plătit cu viaţa ataşamentul lor neclintit pentru Christos. In nicio ţară de dincolo de Cortina de Fier Biserica Catolică n'a avut de pătimit atât de mult ca în România.

Acestui fapt, de valoare netăgăduită, care constituie cel mai preţios capital al Bisericii Catolice în România, nici cea mai îndemânatică propagandă pentru Unire nu poate să-i adauge nimic. Cel mult să-i strice. Martiriul trebuie lăsat să rodească după voia lui Dumnezeu.

Dl Dr Drăgan are la îndemână alte căi să-şi exprime dragostea faţă de Biserică. De pildă, sprijinind revista „Perspective Creştine", care serveşte aceleaşi idei cu un tact ce nu l-am remarcat în paginile „Acţiunii Catolice Române".

TRIBUNA LIBERA

„ROMANIA MUNCITOARE", organul sindicaliştilor români din exil, oferă ospitalitate la „Tribuna Liberă" unui articol scris de Dl Gh. Popescu-Pop pe tema cărţii Gen. Gheorghe, „Les petits-fils de l'oncle Sam".

Dl Gh. Popescu-Pop întrebuinţează alte criterii în aprecierea lucrării Gen. Gheorghe decât Dl Gherman. Dânsul nu se mărgineşte a constata numai inoportunitatea „documentului" şi exagerările lui, ci scormoneşte trecutul politic al Generalului, căutând să-l scoată vinvoat sub alte aspecte. Această incursiune e, de fapt, o ieşire din subiect, o deplasare a discuţiei în alt domeniu. Dl Gh. Popescu-Pop consideră detenţiunea Generalului justificată, pentrucă acesta „s'a declarat solidar cu regimul lui Hitler, călcându-şi jurămintele de credinţă către Rege şi Ţară, ca ofiţer şi diplomat ocazional". Dl Gen. Gheorghe tăgăduieşte acest lucru. Dânsul pretinde că după 23 August nu a luat partea Nemţilor, ci s'a retras „la ţeară". Faptul este aşa cum îl înfăţişează Dl Popescu-Pop: după 23 August, Gen. Gheorghe s'a fixat pe o poziţie ostilă guvernului dela Bucureşti — unul din puţinele puncte luminoase din cariera Generalului. Dar asta nu înseamnă că şi-a călcat „jurămintele de credinţă": nicidecum! Faţă de cine? Faţă de ceata capitularzilor? Faţă de un guvern care nu dispunea de nicio autoritate în ţară? Americanii aveau tot dreptul să-l trateze aşa cum l-au tratat pe Gen. Gheorghe, pentrucă la acea vreme erau aliaţii comuniştilor. Dar nu pentrucă — cum interpretează Dl Popescu-Pop — Gen. Gheorghe ar fi fost sperjur faţă de guvernul dela Bucureşti. Cum poţi fi sperjur faţă de un guvern sperjur faţă de Naţiune?

REAPARITIE

„ACTIUNEA ROMANA", de sub conducerea Dlui Ion Miloaie, a fost una dintre primele publicaţii din exil şi prima care a denunţat stările din ţara ocupată, într'o vreme când unii din asociaţii de astăzi ai Comitetului Naţional colaborau cu „eliberatorii" sovietici.

După câţiva ani de absenţă, a reapărut, în condiţii tehnice mai modeste, dar cu aceeaşi orientare sănătoasă ca şi în trecut.

In articolul introductiv, redacţia justifică reapariţia ca pe o necesitate impusă de oboseala care s'ar observa în presa din exil. De ce fel de oboseală e vorba, pare s'o indice rândurile următoare: „A viza însă, în scris, tot timpul nenorocirile aduse în lume de Moscova comunistă, fără a recunoaşte public unde s'a greşit, ca semn că nu se va mai greşi, şi fără a se opune o cât de mică realizare, care să arate că ştim şi ce va urma după retragerea apelor înneculul comunist, însemnează a pierde vremea şi precarele mijloace materiale, pe care cu atâta greutate ni le putem întocmi!"

Dacă nu ne înşelăm, în aceste rânduri descoperim preocuparea pentru ordinea de mâine în România, în toate sectoarele vieţii naţionale, ca şi repudierea oricărei reveniri la trecut, pe căre — în afară de Dnii Vişoianu & Co. — n'o doreşte nimeni. Aceasta fiind şi preocuparea manifestată în publicaţiile noastre, salutăm, cu un sentiment de solidaritate, reapariţia „Acţiunii Române".

MĂRTURII STREINE

Un istoric ungur despre Români

De curând a apărut într'o editură din Göttingen o cărţulie a profesorului Julius von Farkas, dela universitatea din acest oraş, intitulată „Südosteuropa".

Autorul, după cum indică şi numele, e ungur de origine şi înainte de a ajunge la universităţile germane a ţinut cursuri de literatura maghiară la colegiul Eötvös din Budapesta. Nu e deci numai un bun cunoscător al chestiunilor Europei sud-estice, ci dispune şi de ceeace erudiţia nu poate suplini: înţelegerea sufletului popoarelor din acest spaţiu.

Cea mai mare parte a lucrării sale e un compendiu al istoriei popoare'or din basinul dunărean, în care, firește, Ungurii deţin rolul principal. Dar, dincolo de obligaţiile patriotice, Julius Farkas s'a străduit să observe maximumul de obiectivitate care poate fi aşteptat dela un ungur.

Asupra originii Românilor, autorul precizează ca nu există nicio îndoială că sunt „traci romanizaţi, care în faţa şuvoiului năvălirilor s'au retras în munţi". Intâietatea lor în Transilvania o consideră însă, conform teoriilor cunoscute ale istoricilor maghiari, discutabilă, deşi recunoaşte că „dintre toate popoarele dunărene Românii sunt cei mai vechi locuitori ai acestui spaţiu". Convine totuşi că teoria lui Rössler nu e decât o ipoteză în plus şi că poziţia cea mai apropiată de adevăr e aflată numai dacă se încearcă o sinteză a tezelor opuse ale istoricilor unguri şi români. „Ca păstori, Românilor le-a fost accesibilă întreaga lume a munţilor, ajungând peste Carpaţii nordici până în Boemia, peste Alpii Dinarici până în Istria şi peste Pind până în Grecia. De ce să nu fi fost atunci încă dela început şi în Transilvania?"

Toate popoarele care, secole la rând, n'au avut conştiinţa unei misiuni naţionale au încercat, când au devenit active pe scena istoriei, să-şi creeze artificial un mit al trecutului. Pentru popoarele sud-estice, remarcă autorul, acest fenomen e deosebit de caracteristic. Astfel, Românii „au anunţat originea lor directă din legiunile lui Traian şi s'au considerat succesorii Imperiului Roman în estul Europei"

Pretenţia aceasta, cel puţin pe plan cultural, e întemeiată: „Aportul cultural al Românilor nu constă numai în aceea că au păstrat şi desvoltat până astăzi tezaurul preţios al limbii latine, ci şi în faptul că au fost în stare, datorită forţei lor biologice, să-l răspândească pe un vast teritoriu... Dintre toate popoarele romanice, numai ei poartă mândrul nume clasic Romanus. Mitul nu corespunde realităţii, dar conţine totuşi adevărul... In lumina acestui mit, Transilvania a fost socotită ca leagănul tuturor Românilor şi recucerirea ei ca ţelul suprem al aspiraţiilor naţionale. Luptei acesteia de idei dintre Români şi Maghiari, i-au dedicat generaţii la rând cea mai mare parte din energia lor. Astăzi sgomotul luptei a amuţit. Mitul a învins." E concluzia resemnată a unui istoric ungur realist, convins că chestiunea apartenenţei Ardealului e definitiv închisă, aşa cum rezultă dealtfel şi din consideraţiile pe care le face asupra arbitrajului dela Viena.

Aceiaşi tendinţă de respectarea adevărului e întâlnită şi în relevarea unor fapte pe care cei mai mulţi istorici unguri le-au trecut sub tăcere sau le-au contestat cu înverşunare. Menţionând primele cnezate româneşti, aminteşte că „multe din marile familii nobiliare maghiare descind din cnezii români. Iancu Huniade însuşi se trăgea dintr'o familie de cnezi români, primită în rândurile nobilimii maghiare". Pe de altă parte, momentele importante din istoria Românilor sunt apreciate cum se cuvine şi chiar cu simpatie, subliniind mai ales rolul de apărător al creştinătăţii pe care l-a îndeplinit Stefan cel Mare.

Ultimul capitol e dedicat prezentării patrimoniului cultural al naţiunilor din sud-estul Europei. Sigur, o astfel de încercare nu poate fi întreprinsă pe câteva zeci de pagini. Intenţia autorului nu e însă să înşire nume şi date, ci să arate că manifestările culturale ale popoarelor din basinul dunărean isvorăsc dintr'un fond de simţiri şi tradiţii comune. Plecând dela această înrudire, speră că se va putea realiza în viitor ceeace n'a reuşit imperiul austro-ungar: o federaţie dunăreană viabilă.

Misiunea unui istoric nu e însă să facă incursiuni în viitor. Cu atât mai mult, cu cât viitorul Europei sud-estice, după consumarea celui de al treilea război mondial, va oferi probabil aspecte nebănuite în ce priveşte soarta naţiunilor din această parte a continentului. Parafrazând pe Herder, pentru care „istoria e numai geografie în mişcare", Julius Farkas face o vagă aluzie asupra schimbărilor ce vor surveni în spaţiul dunărean după eliberare: „Cartea se opreşte la tratarea epocii din prezent. Europa sud-estică e un spaţiu în mişcare, un spaţiu cu frontiere în devenire şi popoare în marş. Cine poate şti ce va aduce ziua de mâine?"

Prietenie nedorită

Cunoscutul ziarist belgian, Dl Gil Vircy, continuă să folosească orice prilej ca să trezească simpatia cititorilor ziarelor „Vers L'Avenir" şi „L'Avenir de Luxembourg" pentru nenorocirea de astăzi a poporului român.

Declaraţiile făcute de Gheorghiu-Dej agenţiei „Agerpres", în care şi-a exprimat satisfacţia că trupele sovietice vor continua — în virtutea acrodului dela Varşovia — să rămână în Romănia după ratificarea tratatului cu Austria, au fost comentate cu indignare de Dl Gil Vircy în „Vers L'Avenir" din 30 August: „Acesta e singurul om din lume care pune comunismul mai presus de rasa şi patria lui. Mişcările naţionaliste din Egipt şi Irlanda nu-i spun nimic. Ar trebui să meargă în Africa la triburile Mau-Mau, ca să înveţe ce-i patriotismul... Acesta-i omul pe care Stalin l-a pus în fruntea României şi pe care Hruşciov îl menţine în detrimentul unei prietenii ruso-române ce ar fi posibilă, dacă oamenii de dincolo de Nistru ar respecta ordinea realităţilor istorice de dincoace".

Tema posibilităţii unei prietenii ruso-române e preluată în numărul din 7 Septembrie. Comentând semnificaţia vizitei lui Hruşciov la Bucureşti, Dl Vircy crede — spre deosebire de compatrioţii noştri din Comitetul Naţional — că ar fi fost mai bine „să fie lăsată în umbră ocazia celei de a unsprezecea aniversări a eliberării României de către Ruşi". Dacă Hruşciov ar dori o reconciliere ruso-română, cel mai bun început ar fi să plaseze în fruntea guvernului din Bucureşti „un om demn, apt de a spune Cremlinului care sunt sentimentele adevărate ale Românilor şi în ce condiţii se poate câştiga prietenia lor... E datoria puternicei Rusii să repare greşelile comise faţă de mica Românie şi, înainte de toate, să-i redea libertatea şi teritoriile pe care i le-a răpit pe nedrept".

Nu trebuie să ne surprindă faptul că domnul Vircy crede realizabilă o astfel de prietenie. Ca străin, cu toată simpatia sa pentru România, nu poate cunoaşte decât în linii generale istoria raporturilor româno-ruseşti şi cu atât mai greu să înţeleagă aversiunea implacabilă a poporului român împotriva incomodului vecin dela Răsărit. Victime acestei iluzii au căzut în definitiv oameni de stat români, care cunoşteau prea bine istoria relaţiilor ruso-române, dar n'au învăţat nimic din ea.

Dl Vircy însuşi a dat în altă parte — în „Vers 'Avenir" din 3 August — explicaţia imposibilităţii unei prietenii româno-ruse, atât timp cât Rusia se găseşte în „starea gazoformă", deplânsă de Turgheniev, şi n'a intrat încă în „starea planetară", a limitării în graniţele ei etnice. Fluiditatea năvălirilor din adâncul teritoriului rusesc o ilustrează cu un exemplu teribil din trecut: pustiirea Moldovei lui Vasile Lupu de către hoardele lui Timuş. „In timp ce Cazacii pustiau nordul Moldovei româneşti", scrie Dl Vircy, „Mongolii răspândeau groaza în alte regiuni ale ţării, devastând ce nu puteau duce cu ei, masacrând copiii şi bătrânii şi târând după ei, printre ruinele fumegânde, oameni şi femei în lanţuri şi legaţi de cozile cailor, pentru a sfârşi ca sclavi, departe de căminurile lor. Câtă dreptate au Românii când spun că toate nenorocirile lor au venit invariabil dela Răsărit!"

Când va lua sfârşit această ameninţare permanentă? Dl Vircy o indică tot aici, promiţând cititorilor că va scrie mai târziu despre aspiraţiile diferitelor popoare de pe teritoriul actual al imperiului sovietic, de a se constitui după prăbuşirea acestuia în state independente, care vor sili pe Ruşi să se mulţumească cu un stat propriu de mai puţin de o sută de milioane de locuitori.

Vizită în R.P.R.

De când s'au simplificat formalităţile de obţinere a vizei de intrare în ţările de dincolo de Cortina de Fer, abundă în presa din lumea liberă reportajele asupra celor văzute în cursul vizitelor patronate de organizaţiile de turism comuniste.

După cum e şi de aşteptat, acestea nu conţin decât impresii superficiale, simple recepţii optice, care nu lasă să se întrevadă aproape nimic din tragedia ţărilor subjugate de Soviete. Mai mult, descrierea „construcţiilor socialiste" şi a unor tablouri aranjate din viaţa de astăzi a muncitorilor determină uşor pe mulţi cititori neavizaţi să-şi închipuie că existenţa sub regimul comunist e cel puţin suportabilă.

O atenţie deosebită stărilor din ţările satelite acordă în ultima vreme presa germană. Interesul pentru estul şi sud-estul Europei a fost întotdeauna viu în Germania, dar mai ales prezenţa în Republica Federală a milioanelor de refugiaţi din Răsărit şi includerea unei părţi din teritoriul german în sfera de influenţă sovietică au adâncit această preocupare. Despre România, de exemplu, nu s'a scris probabil niciodată mai mult şi mai des în publicaţiile germane, ca în ultimii ani. In general, astfel de reportaje, care, fără să releveze nimic esenţial, satisfac totuşi curiozitatea masei cititorilor germani pentru întâmplările din Europa orientală, aparţin domeniului numeroaselor reviste ilustrate. Uneori se găsesc însă şi publicaţii serioase care preferă articole prezentate în felul acesta. Aşa e cazul ziarului „Frankfurter Allgemeine Zeitung", care a rezervat în numărul din 3 Septembrie o pagină întreagă unui reportaj semnat de Hugo V. Seib şi intitulat „Heute in Bukarest".

Autorul nu a vizitat pentru prima dată ţara noastră. A mai fost şi înainte de războiu în „Parisul Balcanilor", sau „Moscova Balcanilor" — cum ar vrea să reboteze acum capitala R.P.R.-ului — iar în timpul războiului s'a întors ca soldat în Wehrmacht.

Amintirile frumoase din România l-au făcut probabil să folosească prima ocazie pentru a o revedea. Prilejul a fost oferit de Festivalul Tineretului din 1953, când însă l-a impresionat neplăcut penuria de mărfuri

(Continuare în pag. 13)

EXILUL VECINILOR

Viitorul Jugoslaviei

După vizita conducătorilor sovietici la Belgrad, presa din lumea liberă a anunţat că reintrarea Jugoslaviei în familia ţărilor satelite ar fi fost asigurată de guvernul sovietic după ce i-a promis lui Tito satisfacerea unei vechi ambiţii: creearea unei uniuni balcanice sub conducerea sa. Ziarul francez „Le Figaro" din 14 Septembrie precizează că noua concepţie sovietică nu se mărgineşte numai la preluarea formulei preconizată de Tito în 1946; viitoarea federaţie dunăreană ar cuprinde ţările grupate înainte de războiu în Mica Înţelegere, plus Ungaria, Bulgaria şi Albania. S'a creea astfel, sub conducerea lui Tito, o entitate geografică de aceiaşi importanţă ca Germania unificată, având o populaţie de 65 milioane de locuitori.

Sârbii anticomunişti din exil încearcă acum satisfacţia să-şi vadă justificate prevenirile pe care le-au adresat mereu Americanilor dela începerea schismei titoiste, de a nu se lăsa înşelaţi de aparenţele unei rupturi, destinată să întreţină numai false iluzii în ţările occidentale. In acelaş timp însă, publicaţiile lor comentează cu vădită mândrie perspectivele care s'ar deschide Jugoslaviei, în cazul când s'ar realiza o federaţie a statelor dunărene dirijată dela Belgrad.

Tito – salvatorul Jugoslaviei

Există în această privinţă, cu toată prăpastia ce-i separă pe plan ideologic, un paralelism perfect de intenţii între comuniştii titoişti şi emigranţii sârbi. Si unii şi alţii urmăresc să menţină unitatea precară a conglomeratului de naţionalităţi care compun statul iugoslav.

Infrângerea armatelor iugoslave din Aprilie 1941 a înlesnit prima separaţie juridică care, sufleteşte, după asasinarea deputatului croat Stefan Radici în Scupcina, se produsese deja: aceea dintre Croaţi şi Sârbi. Sutele de mii de asasinate comise de o parte şi de alta în timpul ocupaţiei au cimentat definitiv ura dintre cele două popoare şi părea că nicio forţă din lume nu va mai putea să le apropie.

Salvarea a venit dela Tito. Efectul comportamentului armatelor de ocupaţie germane şi italiene, ca şi a prestigiului victoriilor sovietice a fost creearea unui curent favorabil acţiunii lui Tito în rândurile populaţiei. Deşi catolici şi anticomunişti, Croaţii sperau că un regim comunist nu va reînvia centralismul Belgradului şi va lăsa să supravieţuiască, măcar în parte, autonomia teritoriilor croate. Comunistul şi croatul Tito n'a făcut însă altceva, în această privinţă, decât să continue politica inaugurată de regele Alexandru. Cele şase republici populare şi cele două regiuni autonome care constitueso Jugoslavia de astăzi nu există decât formal. Totul se decide la Belgrad. Pe bună dreptate, refugiaţii sârbi recunosc cu un fel de uşurare că Tito a salvat unitatea Jugoslaviei şi că e singurul care mai putea s'o salveze după 1945.

In politica faţă de diversele naţionalităţi din Jugoslavia, Tito s'a dovedit mai şovin chiar decât înaintaşii săi burghezi. Deşi li s'a acordat o serie de libertăţi culturale, tendinţa regimului e să le absoarbă cât mai repede şi să creeze un fel de homo iugoslavus. Această tendinţă se manifestă diferit dela o minoritate la alta, aplicându-se riguros mai ales Românilor din Timoc şi Bulgarilor din Macedonia, cum rezultă limpede din cifrele ultimului recensământ, reproduse într'o monografie intitulată „Jugoslawien", apărută anul trecut în Germania. Cartea a fost editată din iniţiativa Institutului de Studii Esteuropene (Oosteuropaforschung) din Tübingen, cu colaborarea câtorva experţi în problemele Europei orientale, germani şi austriaci, şi folosind în cea mai mare parte material documentar pus la dispoziţie de Serviciul Statistic şi Institutul Bibliografic din Belgrad.

După datele recensământului făcut sub regimul titoist, numărul Românilor din Jugoslavia a scăzut procentual aproape la jumătate faţă de cel din 1921. Intr'adevăr, recensământul din 1921 indica prezenţa în Jugoslavia a 231.068 români (2,03%), în timp ce recensământul comunist n'a mai descoperit decât 167.048 (1,06 %) români, dintre care 93.440, Românii din Timoc, sunt declaraţi „valahi".

Chiar prima cifră, cea din 1921, nu reprezenta nici măcar jumătate din numărul real al Românilor din Jugoslavia. După evaluările din lucrările de specialitate germane apărute înainte de războiu, care înclinau să fie favorabile mai curând sârbilor decât nouă, se găseau în Jugoslavia cel puţin 500.000 de Români. Majoritatea dintre ei, circa 400.000, o constitue masa românilor timoceni indicată pe toate hărţile germane ca acoperind teritoriul dintre Timoc şi Morava şi întinzându-se spre sud până aproape de Niş.

In afară de falsificarea oficială a rezultatelor, e probabil că cei mai mulţi „valahi" să se fi declarat, sub presiunea autorităţilor, sârbi, recensământul fiind făcut pe baza naţionalităţii şi nu limbii materne. Ori Românii din valea Timocului, a căror propăşire culturală a fost neglijată sistematic de toate guvernele iugoslave şi de care niciun guvern român nu s'a interesat vreodată, deşi conştienţi că sunt o naţiune complet diferită de Sârbi, n'au o conştiinţă românească clară, pe care numai cultura şi propaganda din partea

fraţilor din România le-o putea da.

Tratamentul special aplicat Românilor timoceni de către regimul titoist se vede şi din comparaţia cu situaţia Românilor din Banat. Aceştia din urmă, neavând forţa biologică a Timocenilor, au pierdut pasul în favoarea elementului sârbesc, întărit mereu prin colonizările din teritoriul Serbiei, înainte de războiu, şi cu cele din Montenegro, care au urmat lichidării Svabilor. Incetând să mai fie socotiţi un factor care ar putea periclita vreodată stăpânirea iugoslavă în Banat, li s'a acordat după 1945 unele facilităţi culturale remarcabile. Pe lângă mai multe şcoli româneşti ca înainte de războiu, dispun de câteva publicaţii periodice — „Libertatea", „Lumina", „Satul" ş. a. — tipărite şi scrise cu îngrijire. In Timoc însă, domneşte aceeaşi intoleranţă ca şi în trecut; nu există nici şcoli şi nici publicaţii româneşti, iar cei ce încearcă să se ridice pe scara socială sunt forţaţi să se sârbizeze.

După ieşirea lui Tito din Cominform, propaganda reperistă a agitat o vreme problema Românilor din Jugoslavia. Campania n'a durat însă mult, pentrucă până la urmă Rusii şi-au dat seama că revendicarea ţinutului Timocului ar putea ţine trează amintirea Basarabiei, pe care de altfel contrapropaganda iugoslavă a înţeles s'o folosească.

Această acţiune de informare a Românilor asupra existenţei unei mase compacte de fraţi în Timoc a fost a doua de acest gen, după aceea, tot aşa de timidă, a guvernului mareşalului Antonescu. E bine de amintit aici că lipsa oricărei iniţiative atunci pentru contactarea pe plan major a Românilor timoceni nu se poate imputa mareşalului Antonescu, ci opoziţiei Reich-ului. Aşa cum promisese Banatul iugoslav Ungurilor, în acordul secret încheiat cu Teleki, cu condiţia de a-l alipi abia după războiu, ca să nu se supere Românii, Ministerul de Externe german ne pregătise şi în cazul Timocului o surpriză. Un fost diplomat german, Erich Kordt, a publicat în 1948 o carte, „Wahn und Wirklichkeit" (Nebunie şi Realitate), în care desvăluie că Hitler intenţiona să declare ţinutul Timocului „Reichsterritorium" sau să-l pună definitiv sub administraţie germană.

S'a ratat din această cauză o ocazie, de a se trezi în sufletul Timocenilor, pentru prima dată în istorie, conştiinţa că fac parte din marea familie românească. Acesta ar fi fost şi ţelul esenţial; cu cele câteva regimente oferite Germanilor să asigure ocupaţia în valea Timocului — ofertă neacceptată — nici Antonescu nu s'a gândit să întreprindă o anexiune.

Incertitudinile viitorului

Cunoscătorii străini ai stărilor din republica titoistă cred că Jugoslavia, indiferent de ce parte se va plasa Tito, nu va mai putea supravieţui celui de al treilea războiu monndial, în forma de astăzi. Conflictul dintre Croaţi şi Sârbi, mai ales în urma persecuţiilor Bisericii catolice, s'a adâncit, iar în Macedonia şi Slovenia tendinţele separatiste s'au accentuat.

De incertitudinile pe care le rezervă viitorul apropiat Jugoslaviei sunt preocupaţi toţi reprezentanţii iugoslavi din exil. Toţi sunt conştienţi că intervenţia lor va putea influenţa într'un fel sau altul tendinţele divergente din Jugoslavia, în momentul prăbuşirii regimului comunist. Orientările diverselor faţiuni ale emigraţiei iugoslave pot fi considerate deaceea, în oarecare măsură, ca indicator al organizării statale de mâine a vecinilor dela Sud.

Pentru ideia de stat iugoslavă militează la Londra „Comitetul Naţional Jugoslav", de sub conducerea lui Slobodan Jovanovici, fostul preşedinte al guvernului din exil în timpul războiului. Mai toţi membrii acestui Comitet sunt sârbi şi preconizează creearea unei federaţii iugoslave, eventual sub egida monarhică, dar în orice caz cu excluderea fostului rege Petru. Alte grupări sârbeşti, la fel orientate, sunt partidul radical al lui Stefan Trifunaci (Paris), partidul democrat sârb al lui Lekici (U. S. A.), organizaţia Draja Mihailovici a lui Lazarevici şi organizaţia „Ravnogorci", formată din Cetnici şi condusă de generalul Damianovici (Londra). O altă grupare de Cetnici, condusă de un preot dalmatin, Diuici, (U.S.A.), urmăreşte crearea unei Serbii Mari, fără Croaţia. In fine, tot în categoria organizaţiilor sârbeşti care militează pentru menţinerea Jugoslaviei, însă ca stat corporativ, e organizaţia „Zbor" a partizanilor lui Leotici. Fotici şi Stoiadinovici, foştii premieri iugoslavi, n'au organizaţii propriu zise; primul e susţinător al regelui Petru, în timp ce Stoiadinovici a încheiat un acord cu Ante Pavelici, în care recunoaşte dreptul Croaţiei de a se constitui în stat independent.

Contra tendinţelor conservatoare ale organizaţiilor sârbeşti, se opun în primul rând grupările croate. Dintre acestea, cele mai puternice sunt aceea a Ustaşilor, condusă de Ante Pavelici, şi partidul ţărănesc (HSS) al doctorului V. Macek. Slovenii, la rândul lor, sunt reprezentaţi de Partidul Popular Sloven în străinătate (SLS). Aripa clericală a acestuia, condusă de Dr. Miho Krek, e pentru integrarea Sloveniei într'o federaţie de state dunăreană; şeful aripei radicale, prof. C. Zebot (U.S.A.), e însă partizan al creerii unui stat sloven independent. Intre Musulmanii din Bosnia şi Herţegovina refugiaţi sunt două tendinţe: o grupă a cărei conducere activează la Paris e pentru autonomia regiunilor musulmane în cadrul Jugoslaviei; altă grupă, cu centrul la Londra, cere autonomia Bosniei în cadrul unei federaţii croate.

Acestea sunt numai cele mai importante grupări din sânul emigraţiei iugoslave. Ca Români, încercăm, enumerându-le, sentimentul reconfortant că ne prezentăm totuşi mult mai uniţi. Tragedia vecinilor dela Sud e că divergenţele dintre ei vor decide mâine de însăşi menţinerea sau **dispariţia Jugoslaviei.**

DIN LUMEA EXILULUI

ZI DE DOLIU LA PARIS

La 23 August 1955, împlinindu-se 11 ani dela ocuparea României de hoardele asiatice, organizaţiile româneşti de la Paris au îndoliat această zi printr'un parastas pentru pomenirea eroilor căzuţi pe câmpul de onoare, a martirilor morţi în închisori, în lagărele de concentrare, de muncă forţată şi de prizonieri, a celor căzuţi în munţi în lupta de desrobire şi a martirilor ce s'au jertfit pentru apărarea credinţei şi libertăţilor naţionale.

Serviciul religos, care a avut loc la Biserica Ortodoxă Română din Paris, a fost oficiat de preotul Radu Graţian iar răspunsurile au fost date de domnii Liţoiu şi Ghinescu.

O coroană din florile culorilor naţionale, purtând inscripţia „La Roumanie sous le joug bolchevique", a fost depusă la Mormântul Soldatului Necunoscut la orele 17,30, adică exact ora tragică din 1944, când la postul de radio Bucureşti se anunţa predarea României armatelor sovietice. S'a păstrat un moment de reculegere în semn de protest împotriva subjugării poporului român. Impresionanta manifestaţie s'a încheiat cu semnarea în Cartea de Aur a delegaţilor prezenţi.

La această tristă comemorare au luat parte d-nii: Constantin ARSENE, directorul ziarului „Curierul Românesc", dna Felicia CEZIANU, căpitan Mircea CRUTESCU, Georgel DEMETRESCU, Constantin DUMITRESCU, Stefan GEORGESCU-OLENIN, Preot Radu GRATIAN, dna Monica LOVINESCU, Ion MILOAIE, Elena POPESCU-PUCH, comandor PROFIR, Ionel M. ROTARU, dna şi dl SECAREANU, Aurel SERDARU, cpt. STOICANESCU, reprezentând asociaţiile: Biserica Ortodoxă Română d'n Paris, Acţiunea Latină „România", Asociaţia foştilor combatanţi români în afară de frontiere, Asociaţia Românilor liberi din Franţa, Centrul ziariştilor români din exil, Studenţimea română.

BISERICA DIN WINDSOR

N'au trecut decât patru luni dela începerea lucrărilor bisericii ortodoxe româneşti din Windsor - Canada şi construcţia e terminată deja în roşu, până la 6 Noembrie urmând să fie completate lucrările de finisaj.

Cu acest prilej, la 28 August, a avut loc ceremonia punerii unei pietre unghiulare comemorative, care s'a desfăşurat cu un fast deosebit, în prezenţa Ministrului Ocrotirilor Sociale şi Sănătăţii, Mr. Paul Martin, primarului adjunct al oraşului Windsor, Mrs Cameron H. Montrose şi altor personalităţi marcante din viaţa politică canadiană. Serviciul religios a fost oficiat de P. S. S. Episcopul Teofil, asistat de preoţii Nestorian Cicală, parohul Bisericii din Windsor, păr. George Nan şi păr. Nicolae Zelea din Toronto.

Ziarele canadiene din localitate au publicat dări de seamă amănunţite, însoţite de fotografii, asupra festivităţii la care ministrul Paul Martin a ţinut o alocuţie de o semnificaţie depăşind caracterul ocazional al manifestaţiei. Referindu-se la discuţiile pentru dezarmare, ce urmau să înceapă a doua zi la New York şi la care Mr. Paul Martin a participat ca membru al comisiei canadiene, D-sa a declarat că, pentru a se ajunge la un rezultat pozitiv, e nevoie ca şi lumea să-şi găsească, asemenea bisericii din Windsor, o piatră unghiulară: „lumea are nevoie de libertate, securitate şi pace".

Peste şase sute de credincioşi de origine română au participat la marcarea acestei etape a construirii bisericii Sf. Gheorghe din Windsor, care după sfinţire va fi cea mai mare biserică românească din Canada.

ASOCIATIA ROMANILOR DIN VESTUL GERMANIEI

Deoarece Comitetul de până acum al Românilor din vestul Germaniei, în urma ingerinţelor practicate la ultimele alegeri şi a exclusivismului manifestat dela intrarea în organizaţia patronată de Gen. Ion Gheorghe, UARG, nu mai poate fi considerat ca reprezentând interesele tuturor românilor din această zonă, un grup de compatrioţi a hotărît la 14 August cr. constituirea unei noui asociaţii, purtând numele de Asociaţia Românilor din Vestul Germaniei.

Din Comitetul însărcinat, tot la această dată, cu conducerea Asociaţiei fac parte Dnii: Lapedatu Aurel, preşedinte, Tiu Stefan, vice-preşedinte, Paul Nicolae, secretar general, Dvorski Rudolf, casier, Dr. Tulescu Vasile, Piciorgros Damian şi Iana Marin, membrii.

In procesul verbal de constituire au fost fixate următoarele obiective: păstrarea şi cultivarea tradiţiilor româneşti, sprijinirea şi încurajarea activităţilor culturale şi sociale ale membrilor Asociaţiei, reprezentarea intereselor românilor refugiaţi în Vestul Germaniei pe lângă autorităţile germane, luarea de contact şi intensificarea relaţiilor cu alte organizaţii similare române şi străine.

KNOCK OUT

La sfârşitul lunei August, o echipă de boxeuri din R. P. R. a susţinut un match cu o selecţionată a Vienei, repurtând o victorie categorică (14 : 6).

Aceeaşi echipă s'a deplasat două zile mai târziu la Salzburg pentru a se întâlni cu o formaţie locală. Prima întâlnire a avut-o însă cu câţiva refugiaţi români stabiliţi în Salzburg, care s'au dus la hotelul „Drescher", unde erau încartiruiţi boxeurii reperişti şi puternica excortă de politruci, şi le-au propus să rămână în exil.

Discuţia a decurs amiabil, boxeurii lăsând să se întrevadă, cu toată rezerva observată, că nu sunt prea încântaţi de condiţiile

de viaţă din R. P. R., care pentru stahanoviştii sportului sunt totuşi pe departe mai bune decât pentru alte categorii de cetăţeni. Dramatică a devenit abia seara când, făcând a doua vizită, D. P.-iştii români au fost întâmpinaţi de politruci. Aceştia, învăţând probabil din experienţa nefericită a turneului din anul trecut în Franţa a ansamblului de dansuri populare, s'au abţinut să recurgă la violenţe şi au anunţat numai poliţia austriacă că „sunt ameninţaţi".

Intervenţia poliţiei n'a mai fost însă necesară, pentrucă în aceeaşi noapte întreaga expediţie reperistă a părăsit precipitat Salzburg-ul, uitând în grabă să-şi achite nota de plată la hotel. Ziarele austriace au comentat pe larg şi cu humor victoria prin knock out tehnic a celor câţiva compatrioţi români din Salzburg împotriva redutabilei reprezentative pugiliste a R. P. R.-ului.

EXPOZITIE REPERISTA IN ARGENTINA

Legaţia reperistă din Argentina a aranjat în Buenos Aires, între 9 - 20 August, o expoziţie de artă populară românească.

Din prezentarea făcută în programe şi afişe, nu rezulta decât foarte vag că e vorba de o expoziţie românească. Textul cuprindea explicaţii în limbile castelană, engleză, franceză, germană şi rusă; numai româneşte nu. Dintre persoanele însărcinate să primească vizitatorii şi să le dea explicaţii, singur secretarul consulatului, Croitoru, era român.

Ce aveau comun cu neamul românesc organizatorii, a dovedit-o şi competenţa lor artistică. Costume din Basarabia şi Bucovina au fost prezentate ca fiind din Ardeal şi Banat, iar cele din Argeş ca din Ardeal. Propagandă s'a făcut doar pentru „naţiunile conlocuitoare", expunându-se numeroase fotografii arătând contribuţia ungurilor, evreilor, lipovenilor ş. a. la construirea ordinei socialiste în R. P. R.

Ceeace e mai regretabil e că această manifestaţie propagandistică comunistă, care a denaturat în faţa străinilor imaginea României, n'a provocat niciun fel de reacţie din partea coloniei româneşti din Argentina; din aceasta fac parte mai mulţi foşti diplomaţi cari aveau datoria şi posibilitatea să ia o iniţiativă lămuritoare.

STUDIUL LIMBII ROMANE IN BRAZILIA

Buletinul Informativ al Casei Române din Rio de Janeiro publică informaţia că la Facultatea de Filosofie din Rio (Faculdade de Filosofia - Universidade do Brazil) s'a creat o catedră pentru studiul limbei şi civilizaţiei române.

Inaugurarea a avut loc în ziua de 26 August, în sala Congregaţiei a Facultăţii. In faţa unei selecte asistenţe, în frunte cu Dna Lucia Fernandez şi Prof. Aloiso de Castru, au vorbit rectorul Facultăţii de Filosofie şi titularii catedrei.

Programul pentru semestrul August - Decembrie 1955 este următorul: Prof. Dr. I. G. Dimitriu va preda „Gramatica historica da lingua romena" şi „Lingua romena moderna", iar Dna Prof. Dr. Angèle Comnène cursul de „Civilisaçao romena".

PERMIS DE SEDERE

Ziarul american „Detroit Free Press", din 13 August, a publicat o notă în care anunţă că un diplomat român, Dl Petre Ionescu, a reuşit să obţină, după demersuri complicate, dreptul permanent de şedere în America.

Dl Petre Ionescu, fost membru al legaţiilor române din Belgrad şi Ankara, a intrat în America în 1948, dar nu obţinuse până acum calificarea pentru şederea permanentă în U.S.A., legile americane fiind foarte rigide în această privinţă. Acest obstacol formal a fost înlăturat prin intervenţia preşedintelui Eisenhower, care a semnat un decret de legalizare a rămânerii Dnei şi Dlui Ionescu în Statele Unite.

In anii petrecuţi în America, Dnul Petre Ionescu a desfăşurat o rodnică activitate propagandistică pentru cauza românească, publicând o serie de broşuri şi articole asupra martiriului României sub ocupaţia sovietică.

VIZITA IN R. P. R.

(Urmare din pag. 9)

observată în magazinele de stat. In August 1955, dimpotrivă, a redescoperit ţara belşugului, orice putându-se obţine în cantităţile dorite... „atât cât permite punga". Ceeace găseşte mai ales demn de remarcat, în afară de „Casa Scânteii", şoseaua betonată Bucureşti - Piteşti şi orchestra dela restaurantul „Cina", e organizarea sanitară exemplară, aşa cum ar rezulta din materialul informativ, pe care serviciile de propagandă comuniste i l-au pus la dispoziţie, cu tot atât de exemplar talent eclectic. Culmea admiraţiei pentru realizările regimului o atinge însă când descrie setea de cultură a populaţiei rurale; în satele prin care a trecut n'a văzut altceva, din fuga maşinii, decât femei şi fete citind şi iar citind produsele combinatului poligrafic „Casa Scânteii".

Suspect devine entuziasmul vizitatorului în mmoentul când evocă, în stilul propagandei comuniste, condiţiile de viaţă din trecut ale ţărănimii: „Micii ţărani, mai bine zis sclavii a doi sau trei moşieri, nu aveau nici minimul necesar să mănânce. Aroma mămăligii insuficiente era bătaia". Dar, se întreabă mai departe, „e într'adevăr un progres acum că s'a colectivizat pământul şi că întâlneşti mai mulţi oameni decent îmbrăcaţi, că fetele apar mai curate şi mai îngrijite? Nu s'a schimbat oare numai jugul?"

Cât priveşte pe locuitorii oraşelor, aceştia „sunt mai comunicativi decât acum doi ani, dar nu aşa de deschişi ca înainte de războiu. Totul pare mai puţin rigid orientat pe linia d e m o c r a t o - p o p u l a r ă decât în celelalte ţări din dosul cortinei de fier. Se datoreşte aceasta mentalităţii oamenilor de aici, romanităţii lor?"

ȘTIRI DIN ȚARĂ

Teme actuale: spioni parasutati. Cinematografia reperistă a început turnarea unui film, intitulat „Alarmă în munți", după un scenariu semnat cu numele atât de sugestiv de P. Luscalov. Este vorba de luptele care se dau în munți, între reperiști și „un grup de spioni parașutați". Intriga filmului este oarecum simplistă și dovedește lipsa de fantezie a scenariului și regiei, sau limitele impuse de organele de partid: parașutiștii, pentru a obține informații, atrag într'o cursă, prin intermediul unei femei frumoase, pe un grănicer. Mulți vor urmări cu încordare, de sigur, pentru a afla ceva din metodele securității, scenele care se turnează actualmente în munții Dâmboviței, în care „spionii parașutați" sunt urmăriți cu ajutorul câinilor. E îndoielnic că scopul evident pe care îl urmărește filmul și anume intimidarea celor eventual dispuși să dea ajutor luptătorilro veniți din afară, va fi atins. Mai curând un alt rezultat va fi obținut: se va menține trează în populație conștiința că o parte a emigrației continuă lupta, oricare ar fi sacrificiile necesare.

Expeditie geografică româno-sovietică. Interesul Uniunii Sovietice pentru bogățiile României se manifestă și prin organizarea unei „expediții" geografice, la care participă 3 geografi economiști, 2 geografi cartografi și câte unul hidrolog, fizician, geomorfolog și pedolog, așa dar în total 9 geografi ruși, care, alături de personalul român, care va lucra sub conducerea lor, vor aduna materialul pentru o monografie „Geografia fizică și economică a României". Expediția va dura trei ani și va parcurge toate colțurile țării.

Rămăsitele burgheze. Intr'un articol publicat în „Gazeta Invățământului", conferențiarul universitar Otto Schechter, după ce face afirmația că din conținutul învățământului reperist a fost eliminată ideologia burgheză, constată totuși că în atitudinea elevilor se mai vădesc încă rămășițe ale mentalității burgheze și că n'a dispărut din conștiința elevilor nici naționalismul.

Pentru realizarea unei educații comuniste satisfăcătoare, autorul recomandă „educația în colective", deoarece educația pe plan individual, prin influența directă a educatorului, nu dă decât rezultate superficiale.

Preferintele absolventilor. Una din problemele grele puse regimului este faptul că o mare proporție din absolvenții școlilor tehnice medii nu lucrează în specialitățile pentru care au fost pregătiți. Sunt numeroase cazurile când absolvenții se angajează ca simplii muncitori necalificați. „Scânteia Tineretului" citează cazul unui absolvent al școlii medii tehnice de drumuri și șosele din Sibiu, care, din cauza condițiilor proaste de muncă de pe șantiere, s'a angajat ca simplu muncitor necalificat la fabrica „Independența" din Sibiu.

Tot problema absolventilor. Nu numai absolvenții școlilor tehnice fug de specialitatea pentru care au fost pregătiți. „Gazeta Invățământului" constată că în anii trecuți, unii absolvenți ai școlilor pedagogice (învățători) nu s'au prezentat la posturile unde au fost repartizați, sau le-au părăsit după câteva zile.

Muzica în scoli. Programul școlar săptămânal fiind prea încărcat din cauza orelor de limbă rusă și de marxism-leninism, s'a suspendat temporar învățământul muzical. Măsura este în contradicție cu acțiunea de răspândirii a culturii muzicale pentru care se cheltuiesc sume destul de mari și pe care propaganda regimului o relevează în toate împrejurările.

Artele plastice. Iată cum caracterizează un laureat al premiului de stat, tovul Dorio Lazăr, situația artelor plastice în R. P. R.: „Dintr'un învățământ rupt de realitate, unde se pierduse într'o bună măsură tradiția limbajului plastic realist, s'a ajuns astăzi, folosind experiența școlii sovietice, la progrese remarcabile, la o creștere simțitoare a nivelului ideologic, teoretic și profesional al tinerilor absolvenți."

Iar operele produse de acetșia sunt caracterizate de acelaș autor, în acelaș articol publicat în ziarul „România Liberă", în felul următor: „Multe din lipsurile lucrărilor noastre, schematismul, șablonul, coloritul fad, lipsa de expresivitate, etc., provin dintr'o insuficientă cunoaștere a realității, din sărăcia bagajului propriu de impresii vii..."

Problema calității produselor. Intrucât toate apelurile și toate întrecerile socialiste între brigăzile de calitate nu au dat niciun rezultat, guvernul a publicat recent o hotărîre prin care prevede pedepse pentru cei care realizează produse incomplete sau neconforme standardelor sau normelor interne. In acelaș timp s'au instituit premii pentru întreprinderile și muncitorii care depășesc indicii de calitate.

Tot prin această hotărîre s'a dispus înființarea în fiecare întreprindere a unor unități de control tehnic al calității produselor, care vor depinde de direcțiile generale producătoare din ministere.

Lipsa materiilor prime. Economia română suferă în special de lipsa metalelor neferoase. Arătând cum realizează el economii peste plan, un maistru de'a fostele uzine „Astra Vagoane" din Arad, declară că lipsind sârma de alamă pentru sudat, el a înlocuit-o cu șuvițele de tablă care rămân dela croitul pieselor.

Tot lipsa materialelor. Din cauza lipsei varului pentru tencuieli se produc multe întreruperi pe șantierele de construcții. S'a preconizat atunci soluția înlocuirii varului cu un amestec de argilă și ciment. S'a constatat însă la lucrările efectuate de trustul de construcții din Constanța că tencuiala a început să cadă la scurt timp după recepționare.

Suprapreturi. Contabilul-șef al uzinelor „Steagul Roșu" (Astra-Brașov) relevează într'un articol publicat în ziarul „România liberă" că furnizorii uzinei facturează uneori materiile prime cu prețuri mai mari decât cele din catalog sau decât cele aprobate legal.

Aprovizionarea populatiei. „Scânteia" afirmă că în acest an aprovizionarea cu legume a populației s'a îmbunătățit „simțitor" față de anii precedenți și face chiar imprudența de a publica și câteva cifre. In trimestrul II (Aprilie - Iunie), **în întreaga țară,** comerțul de stat a distribuit peste 1.600 tone ceapă verde, 750 tone ceapă uscată, 3.600 tone cartofi timpurii și 6.000 tone diverse legume. Ce înseamnă aceste cifre poate oricine socoti ușor. Dacă populația orașelor ar fi de numai 3 mil. locuitori (în realitate este mai mare) revine pe cap de locuitor, în timp de 90 zile: 0,53 kg. ceapă verde, 0,25 kg. ceapă uscată, 1,2 kg. cartofi și 2 kg. legume (dovlecei, spanac, gulii, verdețuri).

Problema furajelor. Autoritățile constată în toată țara mari întârzieri în recoltarea furajelor, în multe părți recoltele de fân fiind în mare parte compromise din cauza acestei întârzieri.

Functionarea masinilor agricole. Desfășurarea lucrărilor de recoltare a fost și în vara aceasta îngreunată de proasta funcționare a mașinilor agricole. Mașinile se defectează din cauza defectelor de fabricație și a proastei calități a materialelor, a reparațiilor superficial făcute, cât, mai ales, din nepriceperea personalului care le deservește. Pregătirea tehnică a personalului din SMT-uri este cu totul insuficientă.

Primii repatriați

Am semnalat deja în numărul precedent al „Exilului" dispariția câtorva refugiați români din Germania, în urma anunțării decretului de amnistie în R. P. R. Nu se știa atunci încă sigur, dacă toți cei dispăruți sunt deja în țară. Despre unul dintre ei, Crișan, se spunea că ar fi fost arestat de autoritățile germane din Berlinul vestic, pe când se pregătea să treacă dincolo, iar despre Iușco circula insistent svonul că ar fi apărut în Pankov în uniformă de căpitan de miliție.

La 14 Septembrie, ziarele reperiste au publicat numele primilor repatriați: locotenent-colonelul Băiulescu Stelian, căpitan Dreve, avocatul Crișan Alexandru și studentul Iușco Ion, din Germania, Grau Mihail, Bender Francisc și Linder Ecaterina, din Austria, Blaga Pavel și Maier Ileana, din Franța. Așadar, în total nouă persoane, recoltă neașteptat de slabă a unei campanii de ademenire de aproape două luni, în care timp legațiile comuniste din Pankov, Berna și Paris au expediat celor mai mulți refugiați invitații speciale, iar în țară au fost forțate în unele cazuri rudele să adreseze apeluri patetice membrilor familiei aflați în străinătate, să se întoarcă neîntârziat acasă.

Fără îndoială, unii din cei plecați se așteptau la o primire mai puțin indiscretă din partea comuniștilor, după cum ar fi fost altfel interesul autorităților comuniste, dacă intenționau să nu descurajeze alte repatrieri. Acestea au preferat însă să folosească pe nouii veniți ca piese de propagandă, pentru a arăta populației că orice încercare de a evada în lumea liberă sfârșește cu amare deziluzii. In acest scop, au fost puși să adreseze scrisori Consiliului de miniștri, în care se întâlnesc formulele de atac obișnuite ale regimului contra Românilor din exil.

Toți deplâng situația precară a refugiaților, care ar fi simple unelte ale serviciilor de informații aliate. Toți au fost supuși, cât au stat în exil, la „umiliri, șantaj, imposibilitatea de a găsi de lucru" ș. a.; toți atacă asociațiile românești din exil, care ar fi numai centre de „spionaj și diversiune". O notă mai personală în declarațiile sale, o aduce Iușco, împotriva căruia există bănuieli că ar avea legătură cu serviciile comuniste. Cei care l-au cunoscut știu că era decent îmbrăcat și făcea impresia unui om pe care nu-l apasă grijile zilnice. Totuși a declarat că, în timpul ședерii în Germania, „a întâlnit condiții grele de trai și o atmosferă de ură, alimentată artificial de șefii emigrației". „Atmosfera de ură", nu l-a împiedecat însă să caute tot felul de contacte și să se infiltreze în două din asociațiile din Germania, în una din ele îndeplinind chiar funcțiunea de secretar.

Iușco a mai declarat că „imensa majoritate a celor din străinătate" intenționează să-i urmeze exemplul și să se întoarcă în R. P. R. După farsa, ai cărei actori i-a obligat să fie comuniștii pe primii repatriați, e însă sigur că se va lecui și ultimul naiv de astfel de intenții. Pentrucă, în afară de Iușco și Crișan e de admis, că toți cei plecați n'au fost decât victimele propriei naivități.

In această privință, alte explicații sunt simple supoziții. Astfel, buletinul „Cronica Românească" crede a ști ca cei doi ofițeri au făcut parte din divizia Tudor Vladimirescu și că au fost trimiși în străinătate chiar de guvernul reperist ca să poată înscena acum acest „spectacol de pocăință colectivă". In ambele cazuri afirmația e inexactă.

Si altminterea, explicația nu e plausibilă. Regimul are mai degrabă interesul să mențină agenții de categoria aceasta, atât timp cât nu sunt compromiși, în străinătate, unde cel mai bun camuflaj e de multe ori atitudinea de rezistent ireductibil. Câteva cazuri de acestea sunt destul de notorii în emigrația românească; fișierul securității comuniste ne va oferi, după eliberare, informații suplimentare asupra activității lor.

SCRISORI CĂTRE REDACȚIE

Dl N. Dianu, Franța: „Intorcându-ma din vacanța am gasit numarul 10 al „Exilului Românesc" pe care aveți amabilitatea a mi-l trimite, și în el articolul „Bulgarii și Dobrogea de Sud".

Cum problema cedarei Cadrilaterului o cunosc în detaliu și mi-am spus parerea asupra Tratatului dela București cu ocazia articolelor ce le-am scris pentru a demasca pe „Mister" Cretzianu, va rog sa luați cunoștința de pasagiul subliniat din articolul „Nu! Alexandru Cretzianu nu a fost român", pe care vi l-am expediat odata cu aceasta scrisoare, și sper sa aflu ca împartașiți felul meu de a vedea.

De altfel pot adaoga ca și Comitetul Național bulgar vede lucrurile la fel și blameaza manifestari ca cea ce ați semnalat ca a avut loc la 16 Iunie la München".

* * *

In rechizitoriul biografic făcut de Dl Dianu lui „Mister Alexander Cretzianu", D-sa amintește și rolul nefast pe care l-a jucat fostul Sub-Secretar de Stat în Ministerul de Externe în cursul umilitoarelor tratative dela Craiova cu Bulgarii, care au sfârșit cu cedarea Cadrilaterului. Conducătorul delegației românești, Alexandru Crețianu, deși implorat de Dl Dianu să nu-și pună numele sub această rușinoasă capitulare, nu numai că a iscălit Tratatul, dar, încă l-a însoțit, fără autorizația șefului său, de o declarație ce a ramas necunoscută până în momentul punerii în aplicare a Tratatului, prin care una din dispozițiile principale, singura favorabilă nouă, era practic anulată.

Asupra acestui „trist episod din istoria noastră diplomatică recentă", Dl Dianu promite o expunere detailată, sub forma unei conferințe. „Pentru a evita orice interpretare greșită sau tendențioasă", precizează Dl Dianu, „acum când exilul comun cu patrioții bulgari ne poate pregati un drum comun de înțelegere și colaborare între popoarele noastre în viitor — cum ar fi alianța balcanică — voiu spune dela început părerea mea în chestiunea cedării Dobrogei de Sud prin Tratatul dela Craiova: ca și celelalte amputări succesive și dureroase din 1940, ea a fast rezultatul unei politici externe și interne nenorocite, a unui regim dictatorial, fără intervenția de niciun fel a poporului român. Un astfel de regim hotăra și în Bulgaria. Dacă după gonirea comuniștilor, țările noastre, liber consultate, vor ratifica Tratatul, el va trebui aplicat și respectat cinstit, în toate dispozițiile lui, inclusiv plecarea tutulor Bulgarilor din Dobrogea noastră, acceptată de Bulgari, dar nerealizată din cauza trădării lui ‚Mister' Cretzianu".

Dl căp. av. Stoianovici, Gouadeloupe. „Fiind singurul român aici, vă închipuiți bucuria ce-o simt când primesc ziare românești pentru a fi în curent cu evenimentele din scumpa noastră țară, pe care nici distanța și nici timpul nu ne poate face s'o uităm.

Vă spun sincer că nu sunt călit în mersul evenimentelor actuale, dar e sufletul care vorbește. Acum când o mână de români a reușit să scape din ghiarele bolșevismului, mă întreb cu durere care e motivul pentru care nu sunt uniți sub o singură conducere și cu un singur țel. Telul nostru al tuturora e lupta contra comunismului cotropitor. Concentrarea tuturor forțelor sunt sigur că ar fi un „atou" puternic pentru scopul propus.

Pe vremea când eram la Paris mi-am putut da seama de certurile dintre partidele politice în exil și chiar de certurile în sânul aceluiași partid. Socotelile ce și le fac unii pentru viitoarele posturi ce-ar avea dreptul să le ocupe când ne vom întoarce acasă au fost și rămân pentru mine un semn de întrebare nelămurit.

Alegerea unui conducător al tuturor celor din străinătate, desigur nu este un lucru ușor. Mulți au pretenții mai mult sau mai puțin justificate. Pentru a găsi unul capabil să ne conducă, omul fără nicio pată nici în trecut și nici în prezent, omul în care să ne punem speranțele obiectivului de mâine al tuturor, e destul de greu. Perfecțiunea, nimeni n'a atins-o de aproape 2.000 de ani.

Dar pentru a găsi pe cineva care să știe să lupte și să se sacrifice pentru o cauză dreaptă, sunt sigur că ar fi mult mai ușor. Vorbind de sacrificii, în memoria mea rămâne neștearsă amintirea celor care s'au jertfit pentru o cauză asemănătoare celei de azi; nu pot uita sacrificiul lui Moța și Marin, sacrificiu care trebuie să fie un imbold pentru noi cei de azi...

N'am pierdut totuși speranța și sunt convins că va veni odată acea zi mare pentru toți, când totul se va schimba. Sper că schimbarea va fi din temelie, pentru a nu recădea în greșelile trecutului..."

* * *

Dl căp. Stoianovici își exprimă dezamăgirea resimțită din cauza incapacității exilului românesc de a se prezenta unit în luptă împotriva comunismului.

Chestiunea unității refugiului românesc a fost o preocupare permanentă a tuturor compatrioților din străinătate, dela războiu încoace. Cu toate acestea, situația de azi în această privință e mai puțin îmbucurătoare ca oricând și nu sunt semne că se va schimba în bine.

De ce nu se poate realiza această unitate? Dl căp. Stoianovici crede că soluția e lipsa unui om „capabil să ne conducă". Credem că unitatea necesară presupune mai curând unitate de program, unitate de obiectiv, negrevată de mentalitatea și abuzurile din România de ieri, pentrucă numai așa se va putea ajunge la o „schimbare din temelie, pentru a nu recădea în greșelile trecutului."

Herausg.: Verlag VESTITORII, Dachauerstr 119, Muenchen 2 - Germany; Inh.: Tr. Golea, Massmannstr.4, Muenchen
Verantwortlicher Redakteur: Dr. Virgil Velescu, Blutenburgstr. 29 - Muenchen 2 — Erscheint monatlich